

ICA

Leonardi Aretini Viri laudatissimi
ad Colutium Oratorē in Ma
gni Basilii libellum præfatio.

Ego tibi hunc librum Coluti ex media/ut
aiunt/Grætia delegi: ubi eiusmodi re
rum magna copia est: & infinita pene multitu
do. Nec ueritꝰ sum ne abs te ut parū liberalis
ac sane ingratus accusarer: si ex tanta abundan
tia hoc tā paruuz munus ad te mitterez. Nec
enim id nunc ago: nec ita amens sum: ut existi
mem hac tātula re summis tuis erga me offici
is satisfacere posse. Sed ut mercatores solent
degustationē aliquam rerum uenaliū accipe
re: quo facilius de illarꝰ emptione deliberare
queant: sic ego cum cuperem pro tuis singula
ribus meritis: sūmaqꝰ in me beniuolentia quic
qd mea opera labore īdustria efficere possim ī
te Vnum conferre: hunc tibi librum trāscripsi
quasi degustationem quandā studioꝰ meoꝰ.
quæ si tibi doctissimo homini probata esse sen
sero: maiori cuz fiducia deinceps aggrediar tuo
grauissimo atqꝰ optimo iudicio confirmatꝰ. &
iam nō paruis munusculis: sed maioribus tecuz
agam. quanquā id quod de muneris paruitate
supra dixi: nō ad librum ipm: sed ad conuerten
di laborem referri uolo. Nam & si liber per se

A.i.

breuis est: tantū tamē pōderis ei adiicit nomē
Basiliū: ut magnus putari debeat auctoritate
scribētis: quæ quæ apud græcos tāta est: ut &
seueritate uitæ & scīmonia moruz & præterea
optimæ artiū studio sacrarūq; litterarum doc
trina cæteris ferme omīb; extimetur præcelle
re. Sed cum sūt permulti atq; incliti libri: quos
ille accuratissime scriptos reliq;: nos in præsen
tia hūc potissimū delegimus: quod maxime eū
cōducere ad studia nostra arbitrati sūm; . atq;
ideo libentius id fecim; : quod auctoritate tan
ti uiri ignauia ac puerilitatem eorū cupiebam;
refrigere: qui studia humanitatis uituperant:
atq; ab his omnino abhorrēdum censent. quod
iis contingit fere: q; ea tarditate ingenii sūt: ut
nihil altū nec egregiū ualeant intueri: qui cum
ad nullaz partem humanitatis aspirare ipi pos
sunt: nec alios qdē id debere facere arbitrātur
Sed hos cū sua ignorātia reliquam; . nec eīz di
gni sūt de quib; uerba fiant. Et iam Basilium
ipm audiam; : in quo animaduerte quæso quā
ta grauitas sit.

Magni Basiliū ^{putiles} de morib; institutiones
ad dulcissimos ^{neptes} nepotes quatenus humanitatis
studii ^{impleant} imbuatur foeliciter incipiūtur.

Multa sūt filii quæ ^{ambonella} hortatur me ad ea uobis
cōsulēda: quæ optima eē ^{piet} dūco: quæq; uo

bis si illa sequamini profutura cōfido. quippe *2. quia certe*

1. semilus & eiusmodi ætas: & multarū regū usus: & insup

eras que oīa maxime docent: in utranq; partem mu

tationes satis esse expertū: humanarū regū me

fecere ^{dato} peritum. Itaq; possum iis: q̄ nuper uitā

1. adolecentibus ingressi sūt: q̄si uiam aliq; qua tutissime profi

ciscantur ostendere. accedit ad hoc: quod natu

1. ad finit rali necessitudine me post parētes nemo est uo

te et omni bis propinqor. Quam ob rem ego q̄dem erga

1. amicitie uos nō minus beniuolētix habeo: q̄m ipi parē

tes. Vos aut̄ puto / nisi forte me uīa mēs fallit /

cū me intuemini. Parentū desiderio haud q̄q; *1. non*

moueri. Si igitur quæ a me dicētur: ea uos sus

cipere ac sequi parati estis: in secundo eritis or

dine laudatorū apud Esioduz. Si minus: ego sa

ne nichil molestum dicam. Vos aut̄ meministis

carminuz illoꝝ: in quibus ille Poeta inqt̄ opti

mum illū esse: qui per se ip̄m quæ agenda sint

conspicaretur. Sequēti aut̄ gradu qui alioꝝ cō

silia sequeretur. Qui uero ad neutrū hoꝝ apto

esset: eum penitus esse inutilez. Nec uos ulla

admiratio teneat: si quotidie ad magistros eū

tibus uobis ueterumque uirorum & ingenio &

doctrina præstantium per ea quæ illi scripta re

liquere continuum usum & familiaritatem hñ

tibus ego aliqd̄ utilius ex me ip̄so inueisse pro

fitear. Equidem hoc ipsum moniturus uenio:

A. ii.

nō oportere uos eiusmodi uiris ita mentis uŕæ
gubernacula permittere: ut quacunq; ducant:
ea sequamini. Sed id duntaxat: quod utilitatez
affert: ab illis accipientes: scire etiam: si sit o
pus: contemnere. Quæ igitur ea sint: & q̄mad
modū discernantur: id iam uobis aperiam hinc
sumens initiū. Nos quidem o filii hanc huma
nam uitam nihil omnino esse arbitramur: nec
bonuz q̄c̄m existimandū censemur neq; appel
landū: quod utilitatem hucusq; suppeditet. nō
itaq; dignitatem non amplitudinem maioruz.
non corporis uires. non formam. non magnitu
dinem. non a cunctis hominibus habitos hono
res: non ip̄m imperium: non q̄c̄quid dici potest
in hac uita excellens. Sed longiq; nŕæ procedūt
spes: & ad alterius uitæ præparationē cuncta mo
limur. Quæ igitur ad hanc uitaz conferant: ea
nos totis uirib; optāda quæredaq; esse arbitra
mur. Quæ uero illucusq; peruenire nequeunt:
ut nulliq; momēti despicienda. Quæ etiā tamē
ista sit uita & quo pacto illa uiuatur: id sane of
tendere plus negotii esset: quam nos in presen
tia susceperimus. maiores etiam auditores q̄m
ip̄i nunc estis ad percipiendum requirit. hoc so
lum si dixerō: satis abunde dixisse putabo. Si
quis omnem post creatos homines foelicitatez

mente concipiat: simulque in unum congerat
uniuersam: nec paruum quidem partem illorum
bonorum adæquare comperiet. Sed a minimo
illius uitæ bono omnia humana simul collecta
magis abesse: quam umbra & somnium a ueris
rebus. Immo uero ut propiori utar similitudi
ne. Quanto in omni re preciosior est anima quam
corpus: tanta utriusque uitæ differentia est. Ad
hanc porro uitæ sacri ducunt sermones per oc
cultas nos erudientes. Donec tamen profundum
illorum sensum per ætatem nobis percipere pos
se non licet: in aliis non omnino diuersis quasi
in umbris quibusdam speculisque oculos mentis
exercere debemus: eos immitantes: qui ad cer
tamen se comparant: qui & saltu et motu ma
num in ludo exercitati: calidi deinceps in cer
tamen descendunt. Et nobis profecto certamen
quoddam incumbere putandum est: & quidem
omnium certaminum maximum: cuius gratia
cuncta tentanda sunt: & totis uiribus incumben
dum ad huiusmodi rei præparationem: & Poe
tis & Oratoribus & Scriptoribus cæteris: omni
bus denique hominibus inherendum: unde no
bis ad ingenii exercitationem aliqua sit accessu
ra utilitas. Velut igitur ii qui tingunt cum pri
mo quibusdam modis id quod colorem recep
turum sit præpararunt: tandem postea florem

superinducūt siue purpureum siue quenuis ali
um: eodem nos itidez modo si ut indelebilis sit
apud nos probitatis sententia cupim9: cum his
extraneis disciplinis fuerim9 imbuti: tūc sacris
& occultis operam dabim9: & quasi solem in a
qua pri9 uidere assuefacti ad ipam lucem diri
gemus intuitum. Si qua igitur conuenientia u
triq; sit: perutilis nobis erit talis cognitio. Si a
utē nulla sit: ea tamen adinuicez conferre: & in
quo differant internoscere nō parū nobis fruc
tus præbebit ad potioris confirmationem. Sed
q̄ similitudine utemur ad hanc rē ostendendā:
Nempe ut plantæ propria uirtus est fructum
producere: afferunt tamen aliquem ornatum
& frondes ipsæ circa ramos diffusæ: ita profec
to & aīæ præcipuus fructus q̄dem est ueritas:
nō inamenum tamen est hæc extranea circūda
ri sapientia: quæ tanq̄z frondes quæda3 & fruc
tui tegmen præbeat: & speciem intuentibus la
tiores ostendat. Hoc fecisse aiunt Moysen il
lum sūma prudentia uirum: cuius apud omnes
gentes maximū est in sapia nomē q̄ nō pri9 ad
dei cōtēplationē accessit: q̄z Aegyptioꝝ disci
plinis metē exercuiss3. Hæc eadē ferūt de Da
niele sapiēti cum apud Babylonios Chaldeoꝝ
sapiētiā ibibiss3: postea regē diuinaꝝ attigisse
dotrinā. Sz iā satis abūde demōstratur ē: nō in
utilem esse mentib9 nris hanc extraneaz scien

*facis literis et est
ra nris disciplinis*

tiam. Nūc uero quo pacto illa nobis accipiēda sit dicenduz uidetur. Primo igitur ut a Poetis incipiaz: cū illi uarii multiformesq; sint: nō omnib9 quæ ab ip̄is dicūtur adhibenda est mens. Sed cum excellentiū uiroruz facta aut dicta cōmemorant: tūc tota mente moueri atq; inflam mari debem9: maximeq; conari: ut tales ipsi simus: quales ip̄i fuere. Cum uero in improborū hominum mentionem incidunt: fugienda est illorum imitatio: auresque claudendæ non secus atq; ip̄i ferunt Vlixem ad syrenum cant9. Præuæ enim confabulationes uia quædam sunt ad facinora. Quam ob rem omni diligentia curandum est ne inter illam quam plærunq; sermonis habent festiuitatez: latenter aliqd admittamus mali: ut ii qui uenena melle pmista absorbent. Nō igitur laudabim9 Poetas: neq; cum iurgia referūt: neq; cū scurras aut amātes: aut ebrios: aut dicaces imitātur: neq; cū diuite mēsa cātuzq; disoluto foelicitatē diffiniūt. minime uero cū de diis aliqd dicūt: & maxime cū de his ita narrāt: q̄si plures sit atq; discordes. nā ap̄ eos & frater in fratrem cōiurat: & parētes filiis: & filii parētib9 iferunt bella Deozq; uo adulteria atq; amores & scelestos cōcubit9 & eos maxime summi ac principis omniū: ut illi aserunt Iouis: quæ nec de pecudibus quidem sine rubore quis diceret: iis relinquamus: qui in scæna

uerfantur. hæc eadem dicenda sunt & de cæte
ris scriptoribus: & tunc maxime cum ad uolup
tatem loquuntur. Sed nec Oratorum in men
tiendo artez imitabimur. Nec enim in iudicio
nec usquam alibi mentiri nos decet: qui rectuz
ac uerum iter uitæ elegimus: quibz interdicta
sūt mendacia legis præceto. Sed tunc maxime
Oratores amplectemur: cum aut uirtutem ex
tollunt aut uicia effulminant. ut enim ex flori
bus cæteri quidem nihil sumunt præter odorē
atque colorem. Apes uero etiam mella inde
sciunt excerpere: ita qui non solam uerborum
festiuitatem sequuntur: fructum aliquem exci
pere possunt. Sed quoniam in apiuz mentionē
incidimz: prosequamur hanc similitudinem. Il
læ enim nec omnes pariter flores adeunt: nec
si quos adeūt: eos totos assumunt: sed eo solo
ablato quod operi suo aptum sit: reliquum om
ne ualere sinunt. Et nos quoq; si sapimus: cum
id excerpserimz quod ueritati amicum consen
taneuzque sit: cætera omnia transgrediemur:
& uelut in rosis legendis sentes uitamus: ita
quantum utiliter scriptum est accipientes: reli
qua quæ nocere possunt declinabimus. Princi
pio igitur disciplinae quilibet cōsiderare oport
et: & ad finez dirigere: lapides ad filiū Dorico
prouerbio redigentes. Et quoniā ad hāc nřam

uitam per uirtutem ascenditur: uirtus autem ipsa multum a Poetis: multum ab Historicis: multo & magis a Philosophis laudatur: eorum uerbis maxime est inherendum. Nec enim parum habet utilitatis consuetudo quædam & familiaritas uirtutum mentibus iuuenum animisq; infusa: cum maxime inherere soleant: & pene indelebilia esse quæ in tenera ætate discuntur propter annorum molliciem profunde inuista. Et quid aliud Hesiodum uoluisse putandum est cum illa scripsit carmina: quæ uniuersi decantant: aspera inquit primo & pene inuia & sudoris continui & laborū plena est uia: quæ ad uirtutem ducit. Quam ob rem nec cuiusuis est propter arduitatem illam capeffere: nec capeffenti facile ad cacumen euadere. Sed ubi id superaueris: ex eiꝰ fastigio uidere licet: ut uia illa lenis sit & pulchra: utq; expedita & facilis: & longe iocundior quaz altera quæ ad uitia ducit. quam uniuersam simul arripi posse ipse idē Poeta testatur. Mihi quidem uidetur nihil ob aliud: quam ut nos uirtutem probitatemque adhortaretur ista dixisse: ne laboribus uicti ante finem desisteremus. Sed & si quis alius similiter uirtutem laudauerit: eius sermones prōptissime recipiemus Ego autem e quodaz uiro qui ad uestigandas Poetarum mentes

acutissimus habebatur: audiui: cū diceret totā
Homeri Poesim laudez esse uirtutis: omniaq;
illius Poetæ huc tendere: nisi si quid interdum
incidēs sit. ueq; in eo loco uel maxime id pate
re confinxit Cephalenoz Ducem naufragio
eiectuz tantū abfuisse: ut illos quib; & solus &
nudus apparuit: uerecundia aliqua auerteret:
quādoq;dem pro uestib; uirtute illū dixit orna
tū: ut primo Regina euz reuerita sit: deinde re
liqua Pheacum multitudo tanti putauit: ut re
lictis epulis quib; cōmessabātur: unū illū cunc
ti intuerentur: nullūq; eoz esse q; eo t̄pre ma
gis qcquaz a diis optaret: quam Vlixem fieri:
quanquam & nudū & naufragū aiebat ille Poe
tæz interpres hoc in loco Homerū clara uoce
clamare. o hoīes sit uobis cura uirtutis: quæ &
cum naufrago simul enatat: & in littore nudū.
eiectum fortunatis Pheacib; uenerabiliorē of
tendit. Et profecto ita res est. Cætera omnia
non magis possidentium sunt: quaz cuiusq; ut
in talari ludo huc illuc transeuntia. Sola uirtus
& uiuenti & mortuo stabilis est & firma posses
sio. Qua ratione motus michi uidetur Solon:
cum inquit ad diuites. At nos non permutabi
mus cum uirtute diuitias: quoniam uirtus fir
ma est: diuitias uero alias aliq; possidz. Similia
his sūt & a Theognide dicta q; inqt deū q̄ncūq;

tandem is senserit/uarie hominibus talentū ap-
pēdere. alio eīm t̄pore diuitiis affluere: alio ni-
hil possidere: hęc eadez fere a Prodicō Sophis-
ta quodam in loco suoꝝ libroruz de uirtute ac
uiciis sapiētissime scripta sūt. cui quidē præstā-
dæ sunt aures: neq; enī sp̄nendus est ille uir. is
uero ita inq̄t quantū ego memini: nam eiꝝ uer-
ba nō teneo: nisi q̄ sine metro sic ait. Hercule
cū is adolescēs esset uīe ferme ætatis: diu secū
multūq; dubitasse utrā uīā caperet: cū duas ui-
deret. unā uoluptatis: alterā uirtutis: inter am-
bigendū aut duas accessisse matronas. has uero
esse & uirtutē & maliciā. statī q̄dez igitur & si
ille silerēt: manifestā fuisse diuersitatē illaz.
uideri enī alterā accuratissime ornatā: fluentē
delitiis: & omniū uoluptatuz examē post se tra-
hentē: hęc itaq; oīa ostētantē: & multo etiam
plura pollicentē secū trahere. Hercule tētauit
se. Alterā uero asperaz & duram seuerēq; intu-
entēz talia cōtra dixisse: polliceri se nec uolup-
tatem aliquam nec quietem: sed labores. peri-
cula. sudoresq; infinitos terra mariq; toleran-
dos. premium autem illoꝝ fore/ut ille aiebat/
deū fieri: & hanc demum Herculem secutū fui-
sse dicit. Et fere omēs qui modo aliqd in Phi-
losophia scripsere: ut quisque maxime potuit:

uirtutē laudauerūt. quibus sane credendū est:
conādūq; ut ī uita n̄ra id ostēdam⁹. nā q̄sq; ea
quæ alii prædicāt & ūbis dūtaxat philosophan
tur: reb⁹ ip̄is affirmat: is uere sapit: cæteri ue
lut ūbræ uolitāt. nec secus ea res se habet: quā
si pictor egregiā uiri formā imitat⁹ sit: hic au
tez re uera talis existat: qualē ille in tabula ex
presserit. Qui enim uirtutē in cetu nominum
laudant: amplissimisq; uerbis extollunt: ip̄i ue
ro & libidinē tēperantiæ & quæstū iustitiæ āte
ponūt: hi mea sentētia nihil differūt ab Histri
onibus: q̄ cū Poemata in scæna agunt: sæpe ut
Reges: uelut potētes prodeunt: cū neq; Reges
sint: neq; potentes: neq; omnino forsitā liberi.
At qui musicus q̄dem si id uitare ullo modo po
test: nūquaz patitur lyrā sibi dissonare. neque
Chori p̄iceps incōcinnum sibi chorū habere.
ip̄e uero quispiā secū dissidebit: neq; uitam cō
sentaneam uerbis præstabit: Sed Euripide au
ctore linguā q̄dem iurasse dicet: mētez uero in
iuratā mansisse: & bonum uideri quā esse ma
gis cupiet. At hic est ultim⁹ iniuriæ termin⁹:
si quid credere oportet Platoni: bonum uideri
cū nō sis. Ea igitur quæ de uirtute scripta sūt:
ita ut dictū est accipiēda censeo. Cum aut præ
clara facta maioruz aut memoriæ successionē a
ut Poetarū uel Historicorū libris usq; ad n̄raz

ætatem conseruata sunt: nec huius quidem ge-
neris utilitatem negligemus. ut ecce Pericles
Atheniensis cū eum quidam ex fori hominibꝫ
probriis lacefferet: nihilo ē irritatus: neqꝫ ani-
mo cōmotꝫ: sꝫ per uniuersū diē perseueratū ē:
cū ille nullo maledicto abstineret: hic uero tan-
q̄m ea res nihil ad se p̄tineret cōtemneret. uel
pere autem iam factꝫ: & tenebris exortis cum
iurgator ille uix eo tempore abire uellet: Peri-
cles famulo cum lumine accito profecutus est
ip̄m: ut sibi q̄m longa esset hæc ad Philosophi-
am exercitatio. Item cum quidaz iratus Eucli-
di Megarensi necem minaretur: idqꝫ facturuz
esse iuramento firmaret: Euclides contra iura-
uit se profecto illuz placaturum: effecturumqꝫ
ne sibi infensus foret. Quam opera precium ē
aliquod huiuscemodi exempluz succurrere mē-
tibus hominū iam ira efferuentium. Tragoedi-
æ enim nequa q̄m est credendum dicenti in ini-
micos armabit ira manus. Sed potissimū esset
nullo modo irasci. Sin id fieri nō potest: at rati-
onis freno moderandū est: nec permittendum
longius efferri. Sed reducamus orationē nr̄am
ad claroz uiroz exempla. Pulsauit quispiam
Socratem Sophronici filium faciem eius petu-
lantissime cædens: Socrates uero non repugna-
uit: sed illius iræ ac petulantia se permisit: do-

B. i.

nec ei uultus undique tuber fieret. uerum ubi ira illius facciata est: Socrates quidem nihil aliud egit: nisi quod fronti suae inscripsit percussoris nomen: quemadmodum statuis fieri solet: ille inquit hoc opus effecit: nec ulterius ulcisci perrexit. Haec quae nostris similia sunt prodigna esse imitatione duco. Hoc enim Socraticum illi nostro conuenit: quod monet ut percipienti maxillam unam: alteram porrigamus: tantum abest ut ulciscamur. Id autem Periclis aut Euclidis simile est illi: quo monemur persequentes expectare: & benigne iras illorum tollere: & inimicis bona precari: non autem maledicere. nam qui in illis erit praeruditus: is postea praecipitis nostris acquiescet: nec quasi impossibilia sint aspicietur. Haud sane praetereundum est Alexandri Regis memorabile factumque cum Darii filias in captiuas haberet: mixque in modum ut ab omnibus praedicabatur formosas: nec uidere quidem uoluit: turpe esse ratus eos qui uiros uicissent: a mulieribus superari. Hoc illi nostro conuenit: quod aspiciens mulierem ad uoluptatem: & si rem non consummet: tamen quia id concupiuit in corde suo: crimine non caret. Illud autem Cliniae Pythagore familiaris difficile est credere non data opera sed fortuito nostris conuenire: qui cum possit triuicium tale togae damnus iure iurando sibi delato effugere: soluere quidem maluit quam iurare: quinquam sine

periurio id facere liceret. Audiuerat ille ut mihi quidem uidetur præceptū dñi iuramēta uetantis. Sed redeo ad id quod in principio dicebam nō oīa nobis recipienda sunt: sed tantum utilia. Etenim cum eos cibos quæ obesse possūt corpori diligēter uitent: absurdissimū ē disciplinæ quæ bō animō alitur: rationē nullā habere: sed tanquā torrens aliquis quæcunq; fors obtulerit sine delectu immergere: & cū gubernator nō temere nauē uētis pmittat. S; ad portuz dirigat: & sagittarius ad signū: & Faber & Architectus finē aliquē suæ artis respiciat: nos ab eiusmodi opificib; i cognoscēdis reb; nris supari uolum;: nec eīm manualium opum finis aliquis est: uite autē humane finis est nullus: quā itueantur ii quæ bene uiuere quærun. quod si nulla ratione huc atq; illuc in uita iactaremur: quid iter nos atq; rates gubernaculis carētes interesset? Vex ut in Musicis Gymnicisq; certaminib; eorundē sūt exercitationes: quoq; & præmia: nec ullus cum se palestra aut Pancratio exercuisset: lyra deinde aut tybia certat: neq; enim Polydamas id agebat nec Milon: sed alter ante Olympicū certamen currus sistebat currentes: Milon uero in clipeo uncto stabat: nec depelli ab eo ulla ui poterat: sed resistebat non secus ac statua quædam plumbo affixa. quod si Marsie aut

B.ii.

poni creatiū signi ficat lo
Cum gimni et Indi

q̄ nomina propria sunt
musicorū .p.

Olympi musicā essent meditati: relicto pulue
re atq; gīnasio sero coronas aut glīam assecuti
essēt: aut effugissent ne corpora sua derisui ha
berentur. Sed neq; Timotheus relicta musica
sua in luctaminib; uersabatur: nec. n. assecutus
fuisse: ut cunctis musicis lōge ātecelleret: cui
tātuz superat artis: ut quotiens libuisset: aīos
homium & uehemēti acrimonia accenderet: &
rurs; molli ac placida leniret: quippe cū aliquā
do in Alexādri cōuiuio eū cantū qm Phrygiuz
appelāt modularetur: usq; adeo Regez excita
se dī: ut ad arma capiēda profileret: atq; itez
ad cōmessatores epulasq; r̄duxisse modulatio
ne mutata: tātas uires habet in musicis gymni
cisq; certaminib; ad finez suū directa exercita
tio. Sed quoniā in coronaz atq; pugilū mētio
nē incidim;: prosequimur aliq̄ntisp in ea re. Por
ro illi q̄dam incredibili laboz tollerātia uires
adepti: cū infinitis sudorib; in gymnasio mana
rīt: innumerasq; plagas ī exercitatiōe tulerīt:
uictū aut nō uoluptariū neq; iocundū: s; quem
magister ludi p̄scripserit: uictitarint: & in cate
ris oīb; ne oīonem protrahā/ita īstituti: ut ui
ta ante certamē acta meditatio fuerit certami
nis: tandē se nudāt in Stadio: & sūmo laboz ac
piculo decertāt: ut Oleastri aut Apīi: aut eius
modi corona donēt: uictoresq; a Precone buc

cinēt. nos ūo qb9 præmia uitæ nræ adeo mira-
bilia proposita sūt: ut n3 magnitudo eorū dici
possit n3 multitudo numerari: ī utrāq; aurē se-
cūri dormientes: altera manu cape posse crede-
m9. Permulti sane ess3 iertia: & Sardanapal9
ille pmas oī3 ptes ī btitudīe ferr3: uel Margi-
tes forte qm neq; aratores: neq; fossorē: neq;
cuiusq; rei actores fuisse Homerus ait. si uti-
q; Homero credendū est potius qm Pittaco: q
inqt arduum esse bonuz existere. Multis enim
laborib9 susceptis uix eorū bonorū cōpotes fie-
ri contingit: quorū nihil in hac uita esse simile
paulo āte dicebam9. Nō igitur desidendū est
nobis: nec pro breui uoluptate maximæ spes a-
biiciendæ: nisi uelimus & conuitia pati: & pænas
subire nō hic apud homīes: quāq; ne hoc qdē
pūm recte sētienti: sed aut sub terra: aut ubi-
cunq; sint illa iudicia. Nam q nō ex uoluntate
delinqt: is forte aliqua dignabitur uenia. q au-
tem ex proposito peiora elegit: nullā habet ex-
cusationē qn multiplici pæna afficiatur. Quid
igitur faciendū est dicet qspiā: Quid aliud quā
curaz animæ habendū: cæteris oīb9 pro nihilo
habitis: Nō ergo corpori seruiēdum: nisi quā-
tum sūma cogit necessitas. s3 anima bonis acti-
b9 ībuenda: & ex corporū uīculis ac passionuz
societate p Philosophiaz eximēda: illud præte

B. iii.

rea efficiendū est: ut corp⁹ labor⁹ patiētissimū
sit. Vētri aut nō ad uoluptatē: s; ad sustētatio
nē porrigendū. nā q; sēp cēnas atq; coquos mē
te cogitāt: epularūq; gratia terras mariaq; per
sruētāt: miserabili ad modū seruitute premū
tur: & grauissimo dño tributa pēdunt: nihil le
uius patiētes: quā ii q; apud inferos penas dant
uere ignē diidentes: & cribro aquā ferētes: &
p̄fossuz uas implere anhelantes: nulluz finē la
bor⁹ habentes. Tonderi aut aut amiciri ultra
qm̄ necessitas sit: aut miseror⁹ ē secūdum Dio
genē: aut iurior⁹. Itaq; occupatū esse ī corpo
ris ornatu nō min⁹ turpe ducēdū arbitror: qm̄
aut pellicem esse aut adulex. Quid. n. refert
homini gnauo Xerā pelina amiciatur ā uili ali
q̄ ueste: dū modo corpus ab intēperie tutetur:
q; & in cæteris seruādūz ē. ne qd supuacuū mo
liamur: n; pl⁹ corpori tribuam⁹: q; aīæ cōmo
dū sit. Neq; n. minus turpe ē uiro q; uere hoc
cognomine dign⁹ existat: nimiā corporis curā
habere: qm̄ ad aliā q̄nvis passionē effeminatū
esse. Omne porro studium ponere ut corpori
qm̄optime sit: hominis ē se ip̄m ignorātis nec
itelligētis: sapiēs illud q; nō id quod cernitur ē
homo. sed op⁹ est maiori sapiētia: ut q; n̄m
qd tādē ip̄e sit possit agnoscere. uerū eninue
ro id asseq non expiata prius mēte ip̄possibilius

prudenti

super

*graditatis car la est
mo raa o sui*

est q̄z lippis oculis solē prospicere. expiatio au-
tē aīæ fit ut & breuiter simul & abunde uobis
dicā: p̄ cōtemptū eaz̄ quas nobis sensus porri-
gūt uoluptatuz. non igitur oculi pascēdi sūt ab-
surdis spectaculoz miraculis: non aspectu cor-
poruz uoluptatis stimulos relīquentiū. nō p̄ au-
res son9 infūdendus: q̄ aīam corrūpere possit.
nam & neqtia & ignauia ex huiusmodi musica
gigni solet: s̄ ea musica recipiēda est: qua us9
Dauid Poeta sacroz carminū: Regē ut ferūt
ab infania liberauit. Pythagoras etiaz cū iuue-
nibus quibusdā uino fertis: saltuq̄ per ciuitatē
lasciuētib9 obuiaret: iussisse d̄r ei qui modos
tybia faciebat: ut mutata armonia Doricū per-
sonaret. quod ubi factum est: bacchātes illos a
deo resipuisse ferūt: ut ferta abiicerēt: & rubo-
re uultus uerecūdiā cōfessi domum abirent: tā-
tū interest: corrupta aut salubri musica impleare
Quā ob rem ab hac quidē musica quæ nunc in
usu est: nō sec9 abhorrendū uobis cēseo: quam
a q̄uis feditate Iā uero eos uapores q̄ odoratū
delectent aeri miscere: aut unguentis perungi
etiā interdicerē uobis erubesco. Quid dicendū
ē de iis uoluptatib9 quæ gustu aut tactu fiūt:
an dubitādū qn illæ quoq̄ eiusmodi sint ut nisi
qs eas caueat: uētri ac foeminæ seruire nos ue-
luti pecora compellant: deniq̄ ut sūmatiz dicā:

*ap. hebreos et more palce
dotuz bab. (saltantes)*

uniuersū corp⁹ despiciendū est: nisi in luto uo-
luptatū uelim⁹ sumergi. aut certe tātū ei indul-
gēdū: ut Philosophiæ/ut iqt Plato ministeriū
præstare possit. Eadez ferme Platonis & Pau-
l⁹ monet dū ait: nō oportere nos prouidētiam
aliq̄m corporis habere ad uoluptates. nam ii q̄
corp⁹ optime curāt: aīaz ūo quæ ei⁹ seruitio u-
ti debet negligūt: nihil ab iis differunt: q̄ ut or-
gana q̄moptima habeāt: sūmo studio cōgrūt:
artē ūo cuius gratia illa organa sunt compata:
despiciūt. Prors⁹ igitur cōtra seruandū est: nā
castigare corp⁹: & cōpescere ei⁹ ipetus ut ima-
nē q̄mdaz beluā oportet: & eiusdez adūsus ani-
mā temerarios motus rationis habena cohibe-
re atq; sedare: nō aut frena uoluptatū remitte-
re: & aīe curā abiicere: & instar aurige uiolētia
equoz tracti deferri: n3 Pithagore meminisse
q̄ cū intelligerz q̄ndā ex familiarib⁹ cibis exq̄si-
tiorib⁹ ut pinguis fieret curare: hic iqt nō ces-
sat molestiorē sibi carcerē cōstruere. quod ge-
nus molestiæ cū suspicaretur Plato corpori suo
impendere: Academiaz insalubrē Attice locū
ferunt ex industria delegisse: ut plusq̄m bona
habitus corporis ceu bitis nimia luxuries ob
eā rē āputaret⁹ ipse quoq; iā audiui ex medicis
sūmā corporis ualitudinē piculosā esse cū igit⁹
hæc nimia idulgētia & ipi corpori iultis sit: &

salutis ita inquit in ca
si li natio cur animo co
item et corpore omni mi
imperio et corpore per ma
magis uelimus

animæ impedimētuz afferat: ī ea re studiū pone
re manifestissima ē īsanīa. q̄ si corp⁹ cōtemne
re assuefacta essem⁹: parū cætera hui⁹ uitæ ad
miraremur. Quid. n. tibi esset opus diuitiis si
uoluptates corporis asp̄nareñ: eq̄dē nō uideo:
nisi forte quē iuuaret ut in fabulis de Draconi
b⁹ fert̄: recōditos thesauros uigilādo custodi
re. q̄ aut̄ ad hęc contēplāda īgenue eruditus ef
set: plurimuz ab oī facinore & uerbo & ope ab
horrerz. & q̄cqd̄ ultra sufficiētiaz foret: siue id
Lidia gleba esset: siue formicæ auriferaruz o
p⁹: tātō magis despiceret: q̄nto min⁹ idigeret
Sufficiētia aut̄ ip̄a nō libidine uoluptatū: s̄z na
turæ necessitate diffinienda ē. nā q̄ excedūt ne
cessitatis terminos: similes sunt iis qui precipi
tes deferūtur: nihil stabile inuenientes ubi pos
sint consistere: nullum terminū precipitationis
habentes: sed quanto plura amplectuntur: tan
tidem aut̄ etiam pluris indigent ad uoluptates
īplendas. Diuitiaz eīz/ ut ait Solon/ nullus est
terminus. uerū ad eam rem Theognide magis
tro utendum est: qui ita inquit. neque diuitias
cupio: neq̄ uoto precor: sed mihi contingat ex
paruo uitam agere omni carēte molestia Por
ro non sine beniuolentia quadam mihi in men
tez uenit Diogenes: humana omnia simul con
tēnens: qui magno Rege ditiozem se prædica

que dicitur batme esse ad

hōidiat uel p̄ 20 ter m̄d̄

Reoem qm̄ udestm in fa

lis & cūm̄ta q̄z tan oēba

in ab 20 uel te batme

peo te 2 a ze nas fitoze

die flū dīq̄m̄ dicit̄ ab in
uere

bat: quod ipse uidelicet paucorum indigeret. At nobis nisi pithie missa adsint talēta: & infinita soli iugera & numerosa armētorum examina: nihil sat erit. oportet autē ut ego quidem arbitror: nec absētes diuitias optare: neque præsētibus gloriari: nisi quāntū scias uti. Sapiēter eīz Socrates: quod cū uideret homīez diuitiis affluentē: eaque de causa fastu quodā glīabunduz uadere: nō prius iqt te admirabor: quā notū mihi fuerit quo pacto scias uti fortunis tuis. An uō Phidias: Policletusque si auro aut ebore gloriati essent: ex quibus alter Eliensibus iouē. alter iunonem Argiuis effixit: ridiculi haberētur: aliena bona sibi glīæ fore putantes: propriā uero artez: quā illud aurū preciosius factū est: silentio prætereūtes. Nos autē humanā uirtutē nō satis decoris ipsaz p se habere arbitrātes: minori reprehensione dignos esse putabim9. At diuitias quidem contemnem9: & uoluptates despiciem9: uerū blāditiās & adulationēs sectabimur & archilocheæ uulpis calliditate multiplicitateque gaudebim9. At nihil est quod æquē fugere debeat sapiēs: quā ad ostentationez uiuere: & populares auras seq: nō autē uerā rationem usque adeo ducē uiuēdi habere: ut etiam si una oēs homīes reclamēt: nihil mutet eorum: quæ recte instituerat etiā si infamiā uel picula subire pro recte factis necesse sit.

Nam q̄ aliter institutus est: is nihil differre ui
detur ab ægyptio Sophista: q̄ & arbor fiebat:
& aqua: & fera: & qcqd liberet. Siq̄de3 ip̄e quo
q̄ modo laudabit iustitiam: si id placere audiē
tibus intelliget. modo eam uituperabit: si iis a
pud quos loq̄tur iniurias eē gratas cognoscet
& quod propriū assentatorū est: ut polypus ad
speciez subiecti soli colorē mutat: ita & ip̄e ad
uoluptatem audientiū uariabit sententiā. Sed
hæc in n̄ris libris addiscem9 p̄fecti9: in præsen *e clasiasticis*
tia uero umbrā aliquam uirtutis descripsimus
ex his extraneis doctrinis Qui eī3 diligenter e
q̄uis re cogunt utilitatem: & si minutatim id a
gāt: tñ ut magna flumīa multa ex multis locis
accipiūt icremēta. naz id q̄ inq̄t Poeta: si par
uo addas: idq̄ frequēter facias: nō ad pecunie
duntaxat augmētuz recte dictū fuisse putāduz
ē: s3 ad cuiusuis sciētix Bias qdē igitur un9 ex
septez sapiētib9: filio suo ad Aegyptios profi
ciscēti rogātiq̄ patrez q̄dam agendo maxime
gratum faceret: si uiaticum inq̄t ad senectutez
cōpares. uirtutē nimix̄ pro uiatico intelligens
Sed arētioribus terminis illam circumscribens:
ut pote qui eius utilitatem humanæ uitæ spaci
o diffiniuit. Ego autē siue q̄s Thitoni senectu
tez: siue uinacissimi apud n̄ros Mathusalem q̄
mille ānos min9 trigīta d̄r uixisse si deniq̄ uni

uersū tempore ex quo fuerunt homines metiatur
ridebo puerilem eius sententiā: contēplans lō
gū & insenescibile sæculū: quod quidē tale est.
Vt quemadmodū ī mortalis animæ: ita & illius
sæculi nulluz finem mens possit concipere. Ad
quod ut uiaticum paremꝰ: oīs lapis / ut dicunt /
mouendus est: unde aliqua utilitas ad eam rez
sit nobis futura. Nō igitur q̄a ardua sunt hæc
& laboriosa: idcirco torpescemꝰ. Sed memores
illiꝰ sententie: oportere uidelicet unūquēꝰ ui
tam probatissimā eligere: expectare aut ut cō
suetudo faciat illaz iocūdā atq; dulcē uideri:
ea asseq; aggrediamur. turpe est eī cum tēpus
per secordiaz abierit: tūc demū illud reuocare:
cum præter dolorem nihil sit ampliꝰ uocāti re
diturum. Ego igitur quæ optima eē rebar: par
tim nūc uos admonui: partim omni uitæ t̄pore
admonebo. Vos aut cū tria sint morboꝝ gene
ra: utinaz ne uos ei similes præstetis: quod insa
nabile ē: neu ita mente egrotetis: ut plariꝰ so
lēt corpore ægrotare. nā ii q̄ parua ægritudine
angūtur: ipi proficiscūtur ad medicos. q̄ ūo gra
uiori morbo premuntur: ad se curantes accer
sunt. At ii qui in atrā bilem insanabiliter tran
suecti sunt: nec uenientes quidem medicos re
cipiunt. Quod uos non patiamini nūc recta cō
silia asperantes. Valete in Christo.

FINIS.

*admonemur hoc pro
biꝰ ut omnia spero
m̄ nihil que Reli
n quaz in tentatur
unde comodꝰ nobis
uenturuz speramus*

TO
BIBLIOTE
Dep. ...
Núm. ...